

Список використаних джерел

1. Кобилюх О. Я., Мельник Г. М. Ощадливе виробництво як концепція оптимізації виробничого та управлінського процесів. URL: [//http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/23489/1/10-43-49.pdf](http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/23489/1/10-43-49.pdf) (дата звернення: 12.02.2019).
2. Левицька С. О., Сич Д. М. Результативність управлінського обліку (на прикладі центрів відповідальності «Витрати»). Обліково-аналітичне забезпечення суб'єктів господарювання в умовах євроінтеграції: монографія /за заг. ред. Н.М. Позняковської, С.Я. Зубілевич, О.Л. Міклухи та ін. Рівне : НУВГП, 2019. С. 263-274.
3. Ляхович Г. І. Концепція ощадливого виробництва: основні положення та вплив на організацію обліку. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2015. Вип. 3 (33). С. 139–146

УДК 336.717.1(477)

Веремчук Дарина

*студентка гр. ОА 21 спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Кулинич М. Б., к.е.н.,
доцент кафедри обліку і аудиту*

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ В УКРАЇНІ

Розвиток ринкових відносин сприяє певним змінам у системі грошових розрахунків між підприємствами. Грошові розрахунки можуть набирати як готівкової, так і безготівкової форми, останнім, як правило, віддають перевагу. Це пояснюється тим, що за використання безготівкових розрахунків досягають значної економії витрат на їх здійснення, прискорення здійснення розрахункових операцій та руху грошових коштів. Крім того, при безготівкових розрахунках грошова маса акумулюється в банках, і створюються умови для контролю за їх цільовим використанням.

Безготівкові розрахунки – це перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки отримувачів коштів. Ці розрахунки проводяться банком на підставі розрахункових документів на паперових носіях чи в електронному вигляді[1].

В Україні правова база організації безготівкових розрахунків визначається рядом законів, які регламентують банківську діяльність («Про банки і банківську діяльність», «Про Національний банк України»). Що ж стосується детальної організації самих розрахунків, то вони визначаються затвердженою Національним банком України інструкцією від 29.03.2001 р. «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті». Сфера використання готівкових грошей у народному господарстві обмежена порівняно з безготівковими розрахунками, і в основному їх використовує населення.

Тому безготівкові розрахунки мають ряд переваг над готівковими грошима:

–по-перше, зменшуються затрати праці і відсотки, пов'язані з використанням готівкових грошей (карбування, друкування, перевезення, зберігання, сортування);

–по-друге, сприяє безперервному кругообігу коштів. Між готівково-грошовим та безготівковим оборотом існує тісна взаємозалежність: гроші постійно переходять із однієї сфери в іншу, змінюючи форму готівкових грошових знаків на депозит у банку, та навпаки. Тому безготівковий платіжний оборот невід'ємний від обігу готівкових грошей і створює разом з ними єдиний грошовий оборот країни;

–по-третє, максимально пришвидшується оплата придбаних товарів чи послуг і погашення боргів, що в сукупності по країні поліпшує ділові стосунки між усіма суб'єктами господарювання [2, с.45].

Безготівковий платіжний оборот полягає в оплаті будь-яких господарських операцій без використання готівкових грошей. Платник і одержувач коштів з цією метою використовують поточні рахунки. Такі операції можуть бути проведені як в одному банку, так і між різними кредитними установами.

Особливістю організації безготівкових грошових коштів в Україні є застосування спеціальної форми, яка використовується для здійснення самого платежу, а саме:

– у безготівкових грошових коштах існує три учасника: платник, одержувач і банк, у якому здійснюються розрахунки у формі запису по рахунках платника та одержувача;

– учасники безготівкових розрахунків являються в кредитних відносинах з банком;

– перерахуванні кошти, що належать одному учасникові розрахунків, здійснюються шляхом записів на їхніх рахунках, у результаті чого провадиться кредитна операція, вчинена за допомогою коштів, таким чином оборот готівки замінюється кредитною операцією[3].

При здійсненні безготівкових розрахунків можуть застосовуватися акредитивна, інкасова, вексельна форми розрахунків, а також розрахунки можуть проводитись розрахунковими чеками, банківськими платіжними картками, причому клієнти банків самостійно обирають платіжні інструменти (платіжне доручення, платіжна вимога, акредитив). Форма розрахунку вказується під час укладання договорів.

Форми безготівкових грошових коштів мають свої переваги і недоліки. Так, розрахунки платіжними дорученнями – достатньо прості, зручні та забезпечують швидке здійснення платежу. Основний їх недолік полягає в тому, що вони не гарантують платіж постачальнику. Для подолання даного недоліку в банківській практиці використовуються розрахунки акцептованими банком платіжними дорученнями.

Фінансовий стан підприємства значною мірою залежить від рівня ефективності використання тієї чи іншої форми безготівкових розрахунків, що передбачає оцінювання здійснення розрахунків на підприємстві і розроблення відповідних заходів, адже правильна організація безготівкових розрахунків є важливою умовою забезпечення нормального обороту коштів на підприємстві, зміцнення фінансової й господарської самостійності підприємства та підвищення ефективності виробництва.

Останнім часом все ширшого використання набувають такі форми розрахунків як розрахунки за допомогою пластикових карток, електронні перекази. Обидві ці форми дуже спрощують систему оформлення проведення оплати розрахунків. Адже для здійснення перерахування грошей не вимагають присутності уповноваженої особи в банку від підприємства, а це заощаджує час на переїзди до установи банку. Головна перевага цих форм безготівкових розрахунків — значне прискорення здійснення самих розрахункових операцій.

Характерною особливістю безготівкових розрахунків є те, що списання грошових коштів здійснюється банком за розпорядженням клієнта. Без розпорядження клієнта списання коштів допускається виключно за рішенням суду, а також у випадках, встановлених законом та договором між банком та клієнтом. Списання банком коштів здійснюється у порядку надходження розрахункових документів та встановлено черговість їх виконання у випадку одночасного надходження і недостатності коштів[4].

Сучасний стан економіки України характеризується як кризовий, оскільки в період економічної кризи порушується система безготівкових розрахунків, збільшується попит на готівку і кредити банків. Використання та удосконалення системи безготівкових розрахунків має суттєві переваги та відкриває значні перспективи в розвитку економіки України в цілому. Застосовуючи систему безготівкових розрахунків, держава звільняється від значних затрат, які необхідні для підтримки і оновлення великої маси готівки. Проте навіть сьогодні система безготівкових рахунків стикається з великими проблемами, які потребують своєчасного вирішення.

Застосування безготівкових форм розрахунків дозволить зробити успішну економічну діяльність, підвищити платоспроможність підприємств і їх фінансову стійкість.

Список використаних джерел

1. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті [Електронний ресурс]: Затверджено постановою Правління НБУ № 22 від 21.01.2004 (із змінами і доповненнями.) — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>
2. Коваленко Д.І. Гроші та кредит: теорія і практика : Навчальний посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 344 с.
3. Костюнік О.В. Основні проблеми організації безготівкових грошових коштів в Україні / О.В. Костюнік, В.В. Побережна // Агросвіт. – 2016. - №9. – С. 51 – 55.
4. Новоселова Л.А. Денежные расчеты в предпринимательской деятельности. / Новоселова Л. А. // - М., 2006. – С.35.

УДК 33.65.347.7

Волянюк Яна

*студентка гр. ОА 16мс спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Фатенок-Ткачук А. О., к.е.н.,
доцент кафедри обліку і аудиту*

ПРАКТИКА ОБЛІКУ ПРИРОДНОГО УБУТКУ ЗАПАСІВ

Втрати, виявлені під час приймання придбаних ТМЦ та під час їх інвентаризації, обліковують по-різному. Частиною запасів під час зберігання мають здатність всихати, випаровуватись, розвіюватись при розсипанні. Важливо також, чи вписуються такі нестачі у встановлені норми природного убутку.

З метою правильної та достовірної інформації в облікових документах щодо відображення норм природного убутку варто удосконалити процедуру визнання та правомірності його використання.

Процедура виявлення та відображення втрат, що можна списати на природній убуток має декілька етапів: при транспортуванні ТМЦ (шляхом зіставлення кількості (маси) товару, зазначеної відправником/виробником у супровідному документі, з кількістю (масою) фактично прийнятого товару); при зберіганні ТМЦ (за час зберігання товару шляхом зіставлення його кількості (маси) з кількістю (масою) товару, фактично прийнятою на зберігання).

Здійснюється розрахунок допустимої (граничної) величини безповоротних втрат - природний убуток виходячи зі встановлених норм. Списують меншу із зазначених величин. Це відбувається у декілька етапів. Спершу потрібно виявити фактичну нестачу або розбіжність між даними супровідних документів та реальною наявністю ТМЦ при їх прийманні. Тобто, встановити сам факт втрат і визначити їх загальну величину. За відсутності норм увесь убуток ТМЦ розглядають як втрати понад норму. Це означає, що всі фактичні втрати і нестачі таких цінностей, виявлені під час приймання (після транспортування) або під час інвентаризації (у частині втрат при зберіганні), потрібно відображати в бухгалтерському обліку в загальному порядку - так само, як понад норми природного убутку.

Нестачі та втрати запасів у межах норм природного убутку, що сталися при транспортуванні та виявлені під час їх оприбуткування, включають до первісної вартості. Тобто вартість «транспортних» нормативних нестач відносять до первісної вартості отриманих ТМЦ. При цьому на баланс оприбутковують фактично отриману кількість товарів, але за дещо завищеною ціною.

Наднормативні нестачі і втрати, виявлені при прийманні, на первісну вартість ТМЦ не впливають (п. 14 П(С)БО 9) [1]. Отже, такі суми на рахунках обліку ТМЦ не відображають. Товари оприбутковують на баланс у фактично отриманій кількості (з урахуванням нормативних втрат).